

คู่มือปฏิบัติงาน

นางสาวกรรณิการ์ ปานนี้
ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของนางสาวกรรณิการ์ ปานนี้ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย งานตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ งานกลุ่มงานวัดและประเมินผล การศึกษา งานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ งานกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่รับผิดชอบ และงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ทั้งนี้ การปฏิบัติงานได้กำหนดรูปแบบการนิเทศการศึกษา ขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

กรรณิการ์ ปานนี้

สารบัญ

	หน้า
แนวคิด	๑
หน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง	๑
หน้าที่ความรับผิดชอบกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา	๑
รูปแบบการนิเทศการศึกษา	๒
ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) และความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT)	๔
ขั้นตอนการดำเนินการโครงการตามกระบวนการ PDCA	๕

คู่มือการปฏิบัติงานศึกษานิเทศก์

แนวคิด

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันโดยใช้หลักการ

๑. การนิเทศโดยใช้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นฐาน (School and Classroom based Supervision)
๒. ยึดหลักกัลยาณมิตรนิเทศ คือ ปัญญาธรรม เมตตาธรรม และความเป็นจริงในชีวิต
๓. การสร้างองค์ความรู้แห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และพัฒนาวิชาชีพครูในลักษณะ Professional learning community (PLC)
๔. ยึดหลักการร่วมพัฒนาและการมีส่วนร่วม Team work , Information , Node & Network
๕. การประกันคุณภาพทั้งระบบ ประกอบด้วย ระบบการบริหารจัดการ ระบบการเรียนการสอน และระบบการนิเทศ

หน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง

๑. งานนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตร จัดการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
๒. การศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือ และสื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เผยแพร่ให้ครูได้นำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
๓. วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม/เทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้สนใจทั่วไป
๔. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการนิเทศและการพัฒนา งานวิชาการ
๕. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
  - ๕.๑ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
  - ๕.๒ โครงการโรงเรียนภายใต้โครงการ CONNEXT ED หรือโรงเรียนประชารัฐ
  - ๕.๓ กลุ่มเครือข่ายที่รับผิดชอบ คือ กลุ่มข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๘ ประกอบด้วย ๑๕ โรงเรียน ได้แก่

- โรงเรียนโคกงามวิทยาการ
- โรงเรียนโคกใหญ่ประชารัฐวิทยา
- โรงเรียนชุมชนบ้านหนองบัว
- โรงเรียนดอนหันประชารัฐศึกษา
- โรงเรียนบ้านคำหญ้าแดง
- โรงเรียนบ้านแก่นเท่า
- โรงเรียนบ้านโคกกวาง
- โรงเรียนบ้านป่าหวาย
- โรงเรียนบ้านนาฝายนาโพธิ์
- โรงเรียนบ้านโนนค้อ
- โรงเรียนบ้านบะยาว
- โรงเรียนบ้านโสกแต้
- โรงเรียนบ้านหนองเชียงซุยโนนสะอาด
- โรงเรียนบ้านโสกม่วงดอนคู
- โรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุง

หน้าที่ความรับผิดชอบกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

๑. การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
๒. การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
๓. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการวัดและประเมินผลการศึกษา
๔. งานสารบรรณกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
๕. จัดข้อมูลสารสนเทศและการให้บริการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แก่หน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

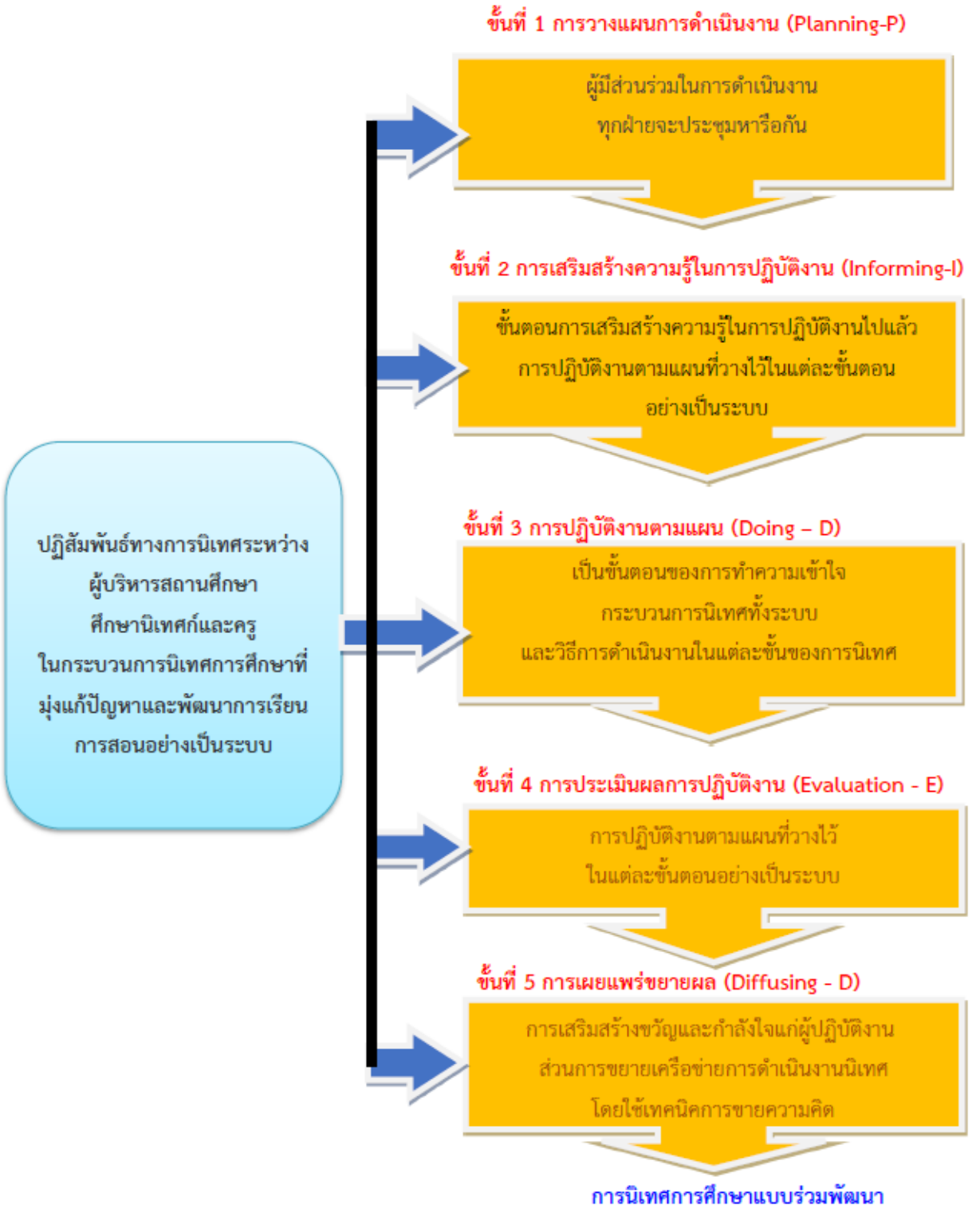
การนิเทศการศึกษาได้ใช้หลักบูรณาการระหว่างการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและการนิเทศแบบร่วมพัฒนา กรอบความคิดพื้นฐานของกัลยาณมิตรนิเทศ คือ หลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตร ๗ ประการ ได้แก่

๑. ปิโย น่ารัก สบายใจ สนิทสนม ชวนให้อยากปรึกษา
๒. ครุ นำเคารพ ประพฤติสมควรแก่ฐานะให้เกิดความรู้สึกรอบอุ้มใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย
๓. ภาวนีโย นายกย่อง ทรงความรู้ เป็นภูมิปัญญาแท้จริง
๔. อตตยา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าควรพูดอะไร อย่างไร เป็นที่ปรึกษาที่ดี
๕. วจนกขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ พร้อมรับฟังคำปรึกษา
๖. คมภีรญจ กถ กตตา แถลงเรื่องล้าลึกได้ อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย
๗. โน จภูฐานา นิโยชเย ไม่แนะนำเรื่องเหลวไหล หรือแนะนำในทางเสื่อมเสีย

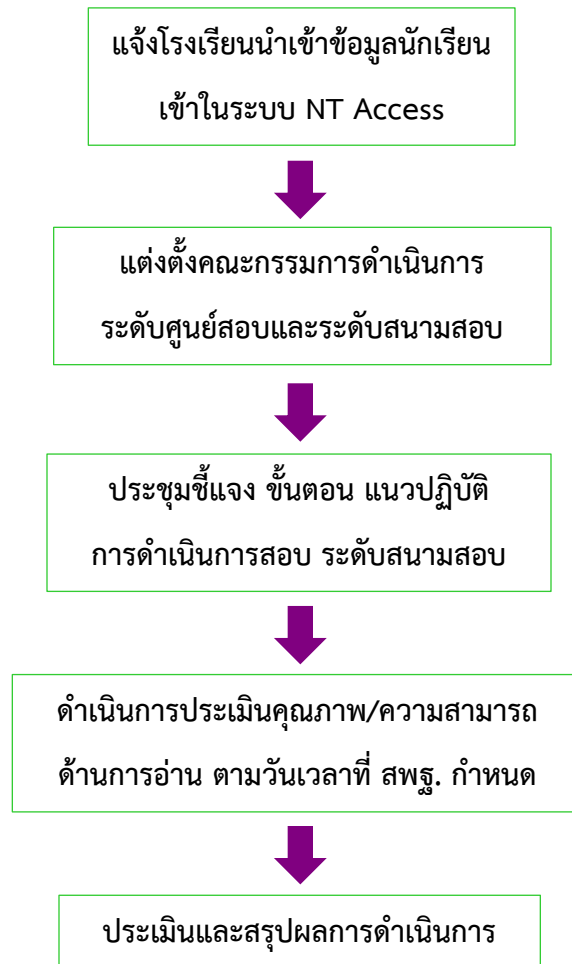
จะเห็นได้ว่า กัลยาณมิตรธรรม ๗ นี้ มุ่งเน้น ความปลอดภัย โปร่งใจ ไม่บีบคั้น เน้นความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ เกื้อกูล สร้างความเข้าใจ กระจ่างแจ้ง แนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน การนิเทศและ พัฒนาครู จึงต้องเริ่มที่การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันก่อน

รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบร่วมพัฒนา
(Cooperative Development Supervision)

ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) และความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT)

ขั้นตอนการดำเนินการโครงการตามกระบวนการ PDCA

PDCA “Deming Cycle” (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน ๔ ขั้นตอน คือ

๑. Plan (วางแผน) คือ การกำหนดเป้าหมาย / วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ชัดเจน กำหนด วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องนโยบาย กลยุทธ์ขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์สู่การพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร

๒. DO (ปฏิบัติ) คือ การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ทั้งวิธีการและขั้นตอนจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

๓. Check (ตรวจสอบ) เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงาน มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป

๔. Act (การปรับปรุง) เป็นการเพื่อแก้ไขปัญหา การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม หรือสรุปแนวทางการพัฒนางานที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว สามารถนำไปใช้ในวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

ตัวอย่างขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่

๑. การประชุม/การขออนุมัติโครงการและงบประมาณ
๒. แต่งตั้งคณะทำงาน/วางแผนการดำเนินงาน/ประชาสัมพันธ์/ติดต่อหน่วยงานภายในและภายนอก
๓. ดำเนินงานตามแผน เช่น เชิญวิทยากร เชิญผู้เข้ารับการอบรม เตรียมสถานที่อาหารและเอกสาร
๔. ประเมินผลการดำเนินงาน/รวบรวมแบบสอบถามการประเมินโครงการ
๕. วิเคราะห์ผลการประเมิน/เสนอแนวทางการพัฒนา/ประชุมสรุปผลการดำเนินโครงการ

